

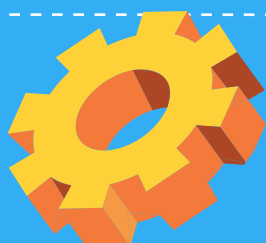
**BOLANING QOBILIYATLARINI
RIVOJLANTIRADI**

AQILLI BOLA

**Diqqatli
Ijodkor
Aqli
Dono**

**KELAJAK G'ALABALARINI
TATIB KO'RING**

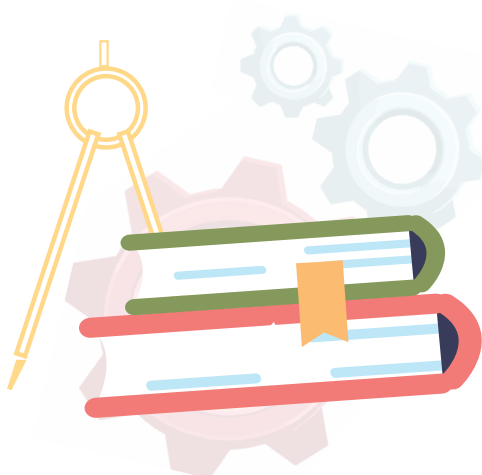
TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH
RESPUBLIKA ILMIY-METODIK
MARKAZI

AQILLI BOLA

KUNIGA

DAQIQA

Toshkent – 2025

Kirish

Ikki tomonlama muvofiqlashtirish - bu odamning harakat paytida tananing chap va o'ng qismlarini bir-biriga muvofiqlashtirishdir. Bunday qobiliyat kundalik hayot uchun juda zarur. Ikki tomonlama muvofiqlashtirish qanchalik yaxshi rivojlangan bo'lsa, bolaning intellektual qobiliyati, xotirasi, diqqati, nutqi, tasavvuri, tafakkuri va idroki shunchalik yuqori bo'ladi.

Bu neyropsixologik yondashuvga asoslangan, bolaning bosh miya yarim sharlarining o'zaro ta'sirini rivojlantirish uchun noodatiy simulyator bo'lib, bolaning ontogenezi hisobga olgan holda ishlab chiqilgan g'ayrioddiy mashq kitobidir. Kitobdagi vazifalarni bajarib, bola fazo va qog'oz varag'ida harakat qilishni, buyumlarning joylashgan joyini aniqlashni, hodisalarni to'g'ri ketma-ketlikda qurishni, katta va kichik motorika ko'nikmalarini yaxshilashni o'rganadi.

Kitob bilan ishlashni istalgan sahifadan boshlashingiz mumkin. Eng yaxshi natijaga erishish uchun kuniga kamida ikkita vazifani bajarish tavsiya etiladi (ketma-ket sahifa). Bola kitob bilan ishlashidan oldin, topshiriq matnini o'zingiz o'qing.

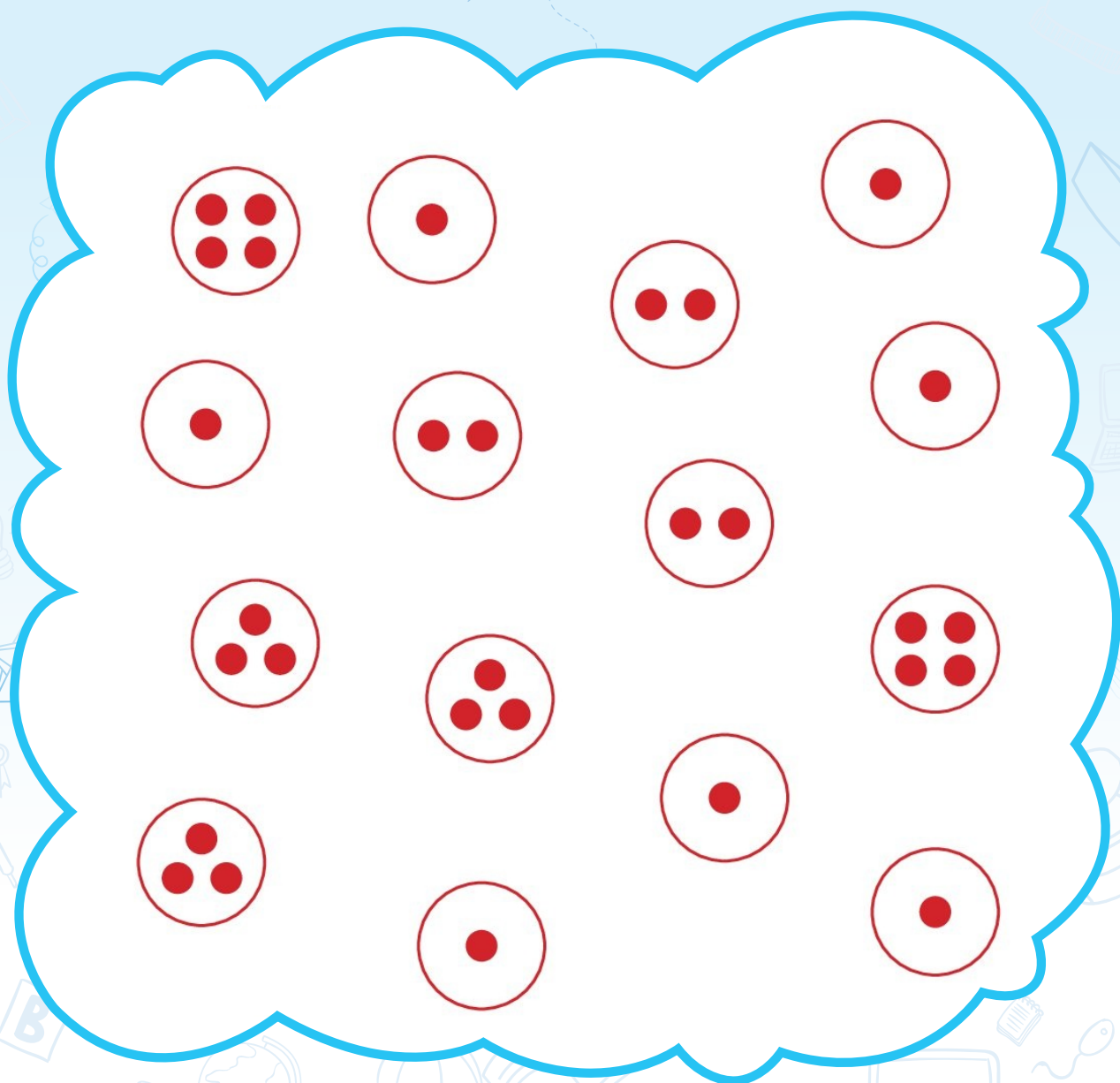
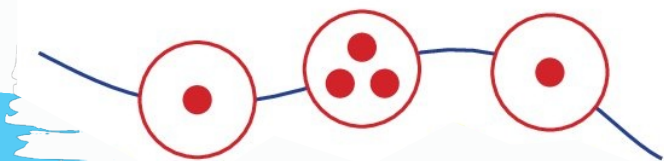
Ikkala qo'l bilan bir vaqtning o'zida ishlash uchun vazifalarni bajarayotganda, avval mushak xotirasini faollashtiring uchun havodagi elementlarni chizishingiz mumkin, so'ngra ularni kitobda bajarishni boshlang.

Ba'zi vazifalarni bajarish uchun bolaga qalamlar kerak bo'ladi. Bo'yoqlardan foydalanish tavsiya etilmaydi. Qalam bilan chizilganda, bolaning bannoqlarini qalamga, qo'lini varaqqa bosishingiz kerak. Bu bolaning qo'lini yozishga tayyorlashga yordam beradi.

Farzandingizning muvaffaqiyatlaridan xursand bo'ling.

Namunaga qarab, iplarga munchoqlarni to'plang. Har bir ipdagi munchoqlardagi nuqtalar soni 5 ta bo'lishi kerak.

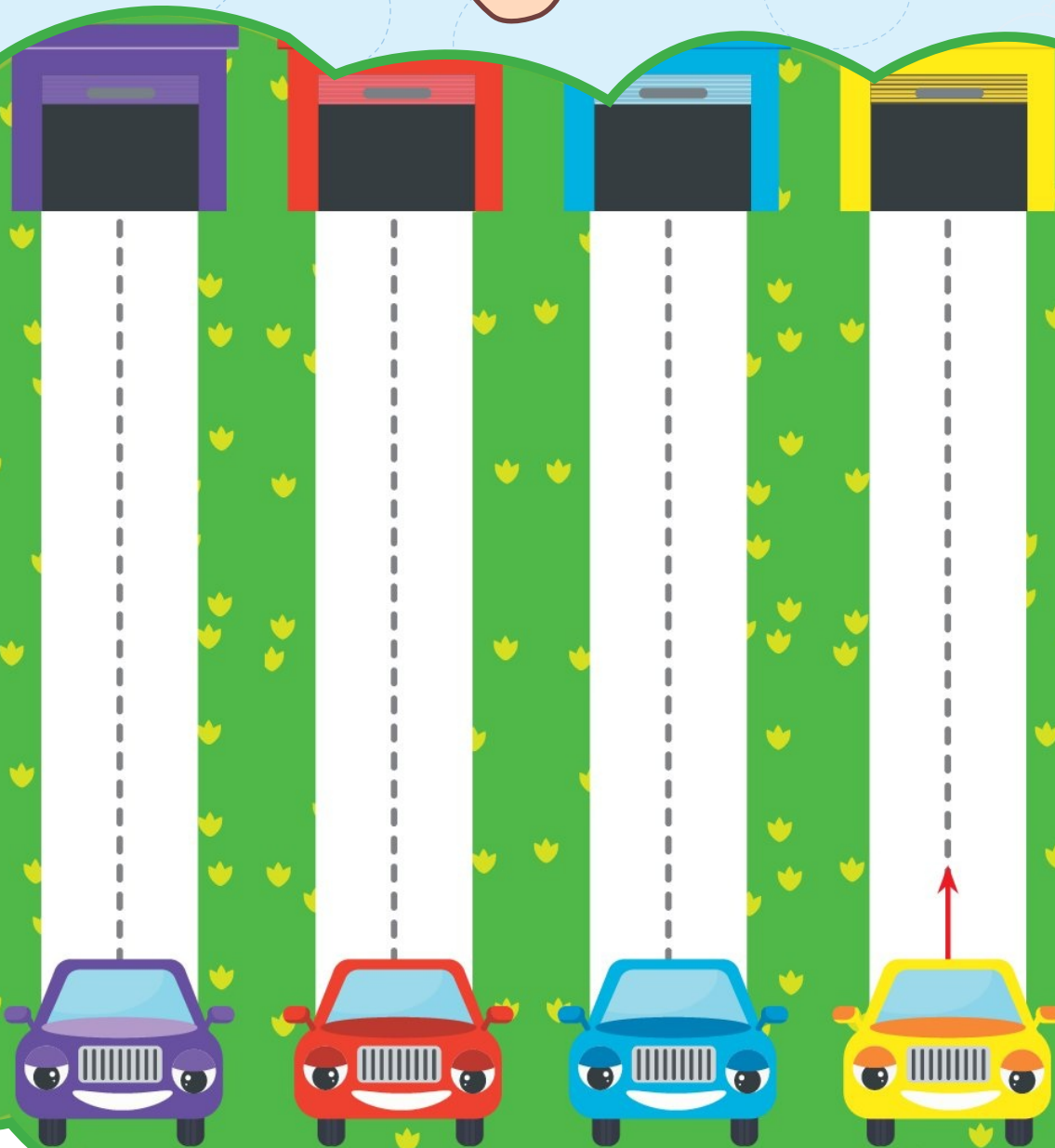
$$1+1=2$$

Tovuqga barcha jo'jalarni yig'ishga yordam
bering. Qalam bilan uning yo'lini chizing.
Eslab qoling: Bir joydan ikki marta o'tib
bo'lmaydi.

$$1+1=2$$

Avtomobillarga manzilga yetib borishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtalar bo'ylab chiziqlarni chizing. Chap qo'lingiz bilan 6-betdagi, o'ng qo'lingiz bilan 7-betdagi chiziqlarni chizing.

$$1+1=2$$

Mashinalar yerda yuradi. Osmonda
uchadigan qanday transport turlarini
bilasiz ?

Har bir hayvonning koordinatarini jadval bo'yicha nomlang. **Ninachi:D -1**

	1	2	3	4
A				
B				
D				
G				

$$1+1=2$$

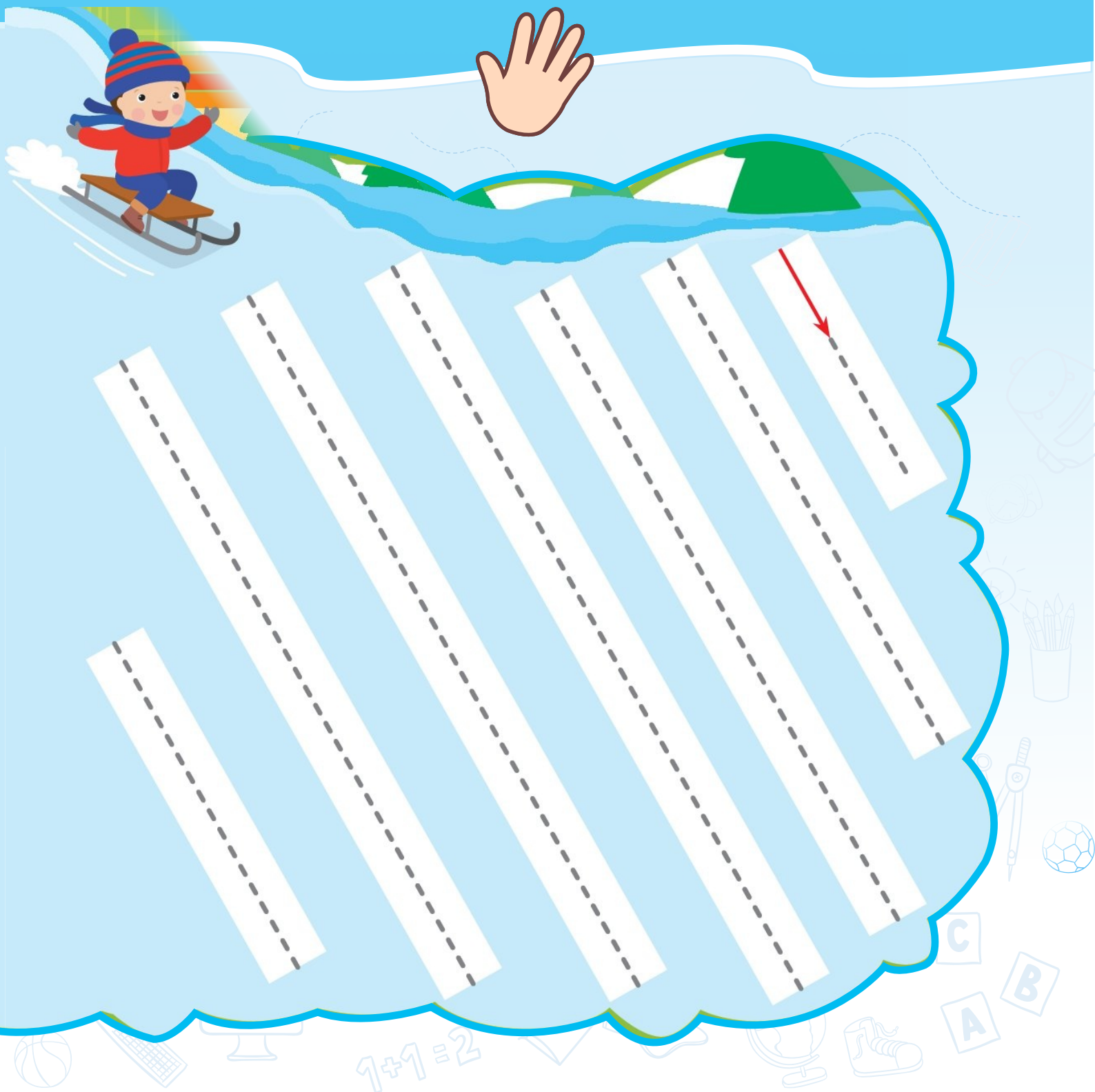
Daraxt barglariga qush yashiringan. Uni
toping.

Bolalarga tepalikdan pastga sirpanishlariga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 10-betda, o'ng qo'lingiz bilan 11-betda chizing.

Rasmda qaysi fasl tasvirlangan?
Qishda yana nimalar qilsa bo'ladi?

Uchinchi qavatning chap tomonidagi birinchi derazani ko'rsating. Vazali derazaning o'ng tomonidagi derazada kimni ko'ryapsiz? Birinchi qavatdagi chapdagi uyda kim yashaydi? Kuchugi bor bolaning joylashgan joyini tasvirlab bering.

Oshpaz qanday taomlarni tayyorlash
uchun un ishlatgan?

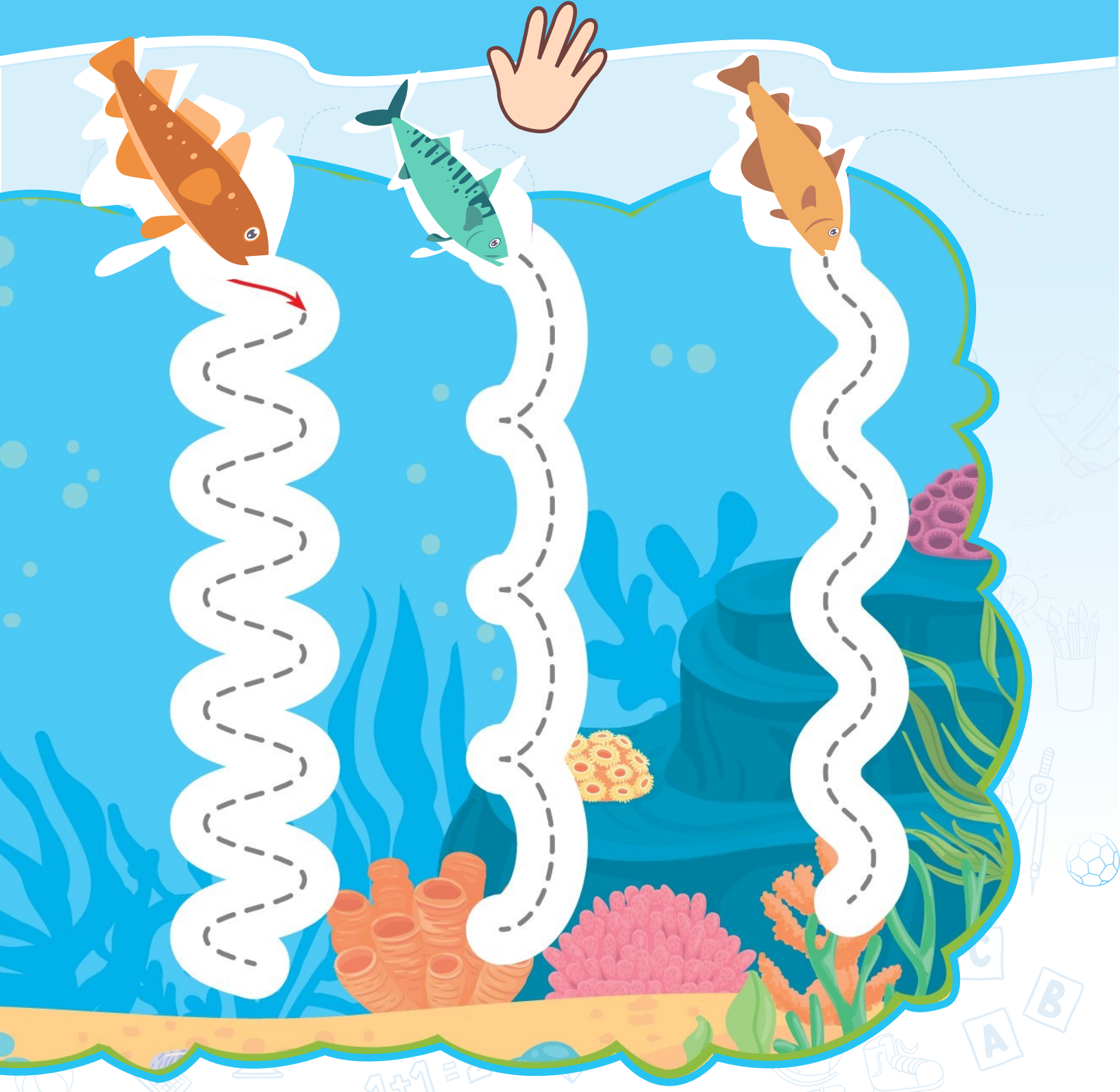

$$1+1=2$$

Baliqlarga pastga suzishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 14-betda, o'ng qo'lingiz bilan 15-betda chizing.

Dengiz va okeanlarda yana kimlar
yashaydi?

Harfni ko'rsak, chapak chalamiz.
Agar raqam ko'rsak, sakraymiz.

N M 4 5 9 3
8 5 J F K I 1
A D C H 9 U T
S H 1 H Y X L V

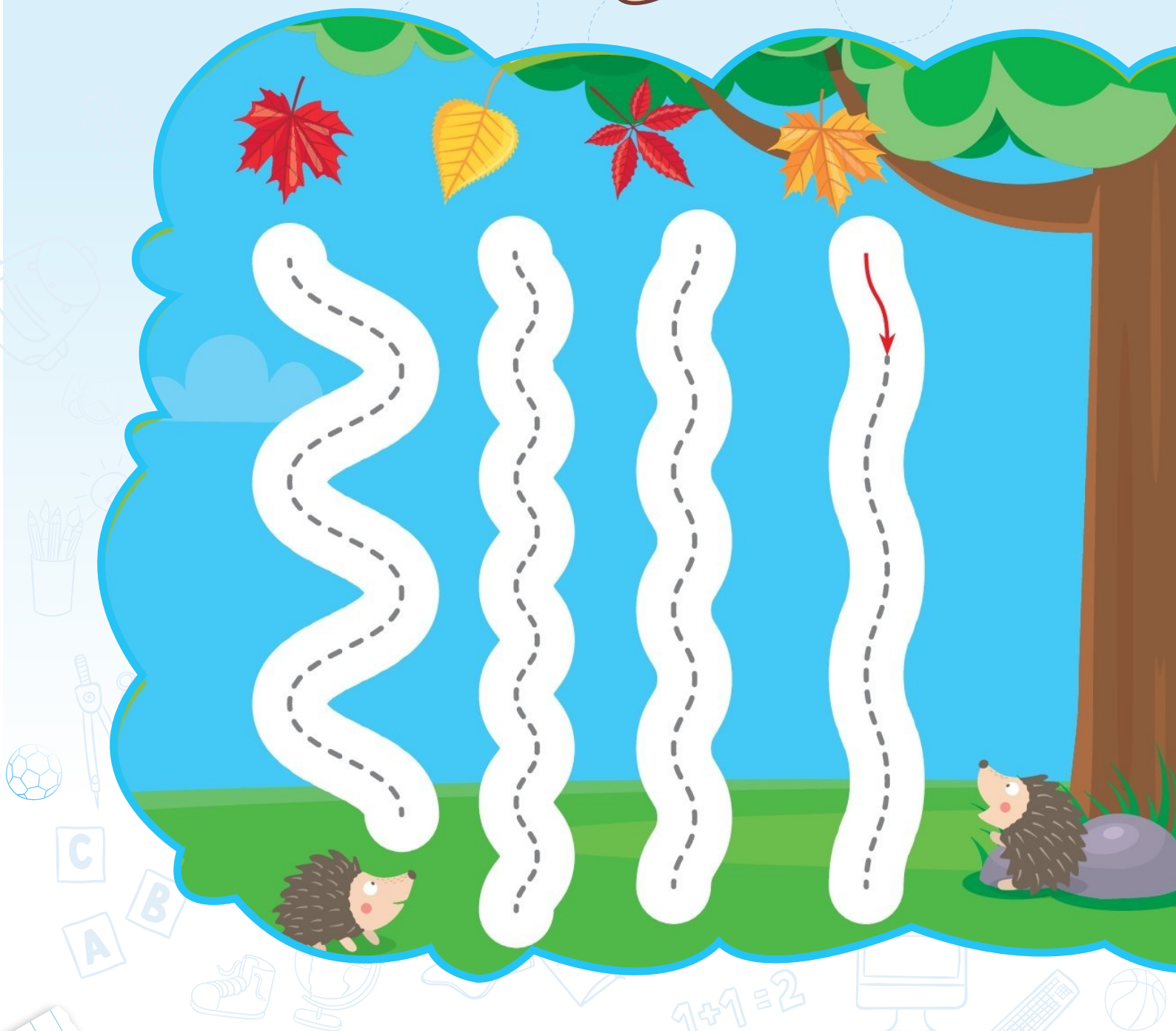
Har bir buyum uchun uning belgisini bildiruvchi va harakatni biliruvchi so'z topib moslang. Masalan: teskari quti - quti aylantirildi.

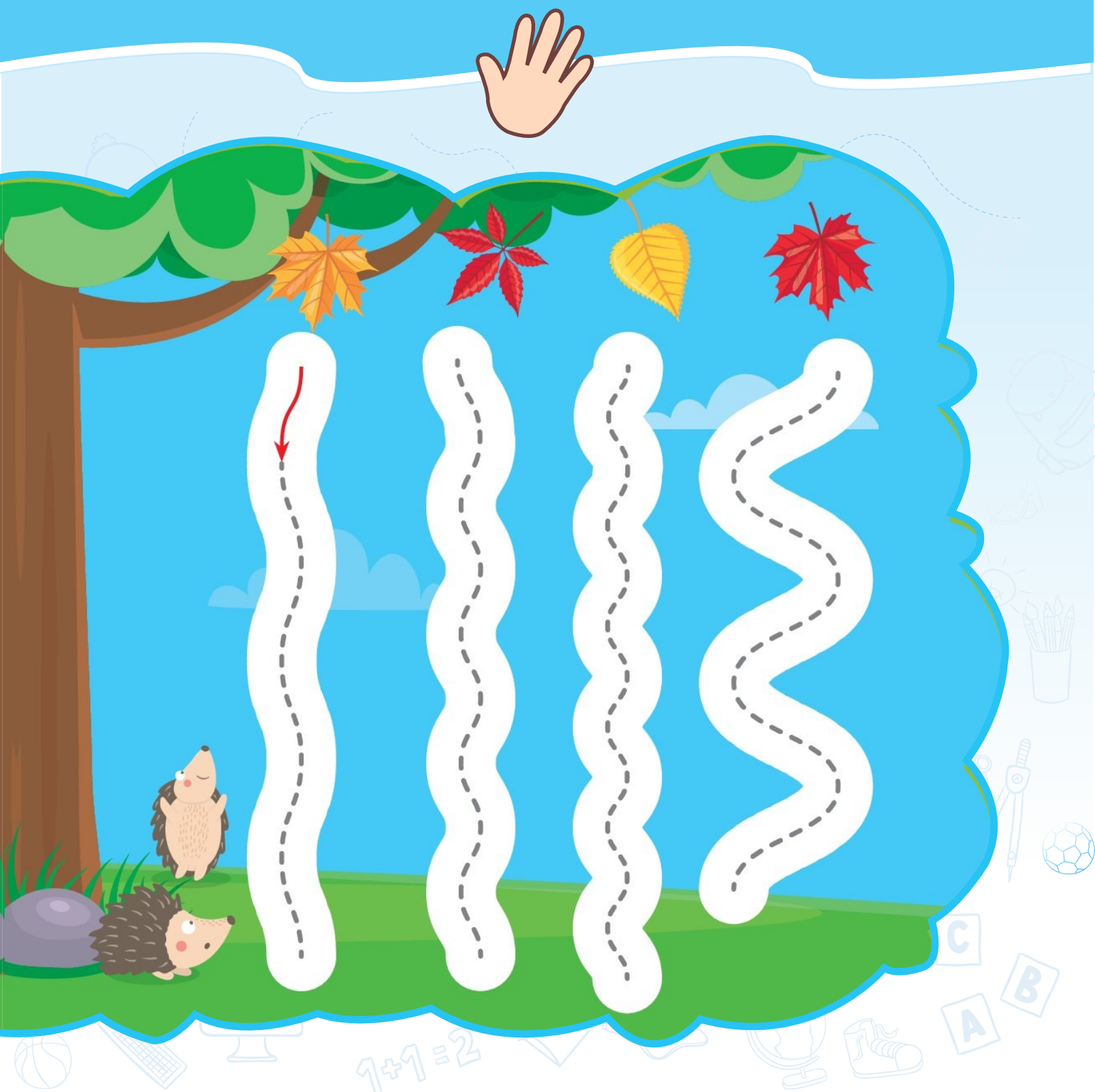
$$1+1=2$$

C
A
B

Tipratikonlarga barglarni tutishga yordam ber-ing. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 18-betda, o'ng qo'lingiz bilan 19-betda chizing.

Yilning qaysi faslida daraxtlarning
barglari rang-barang bo'ladi?

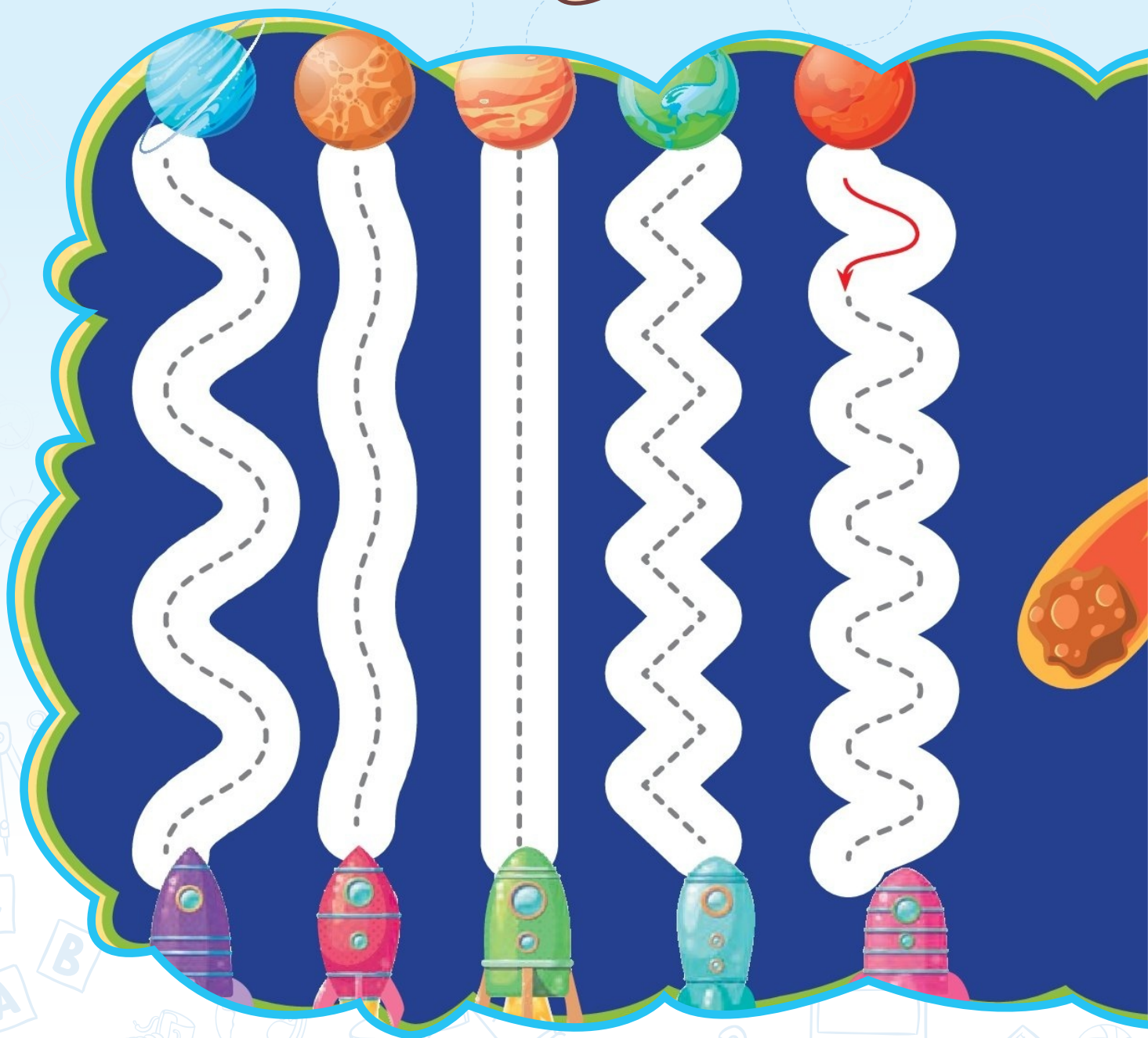
Nozimaga chaylaga borishga
yordam bering. Unga barmog'ingiz
bilan yo'l ko'rsating. Nozima nechta
ko'prikdan o'tishi kerak?

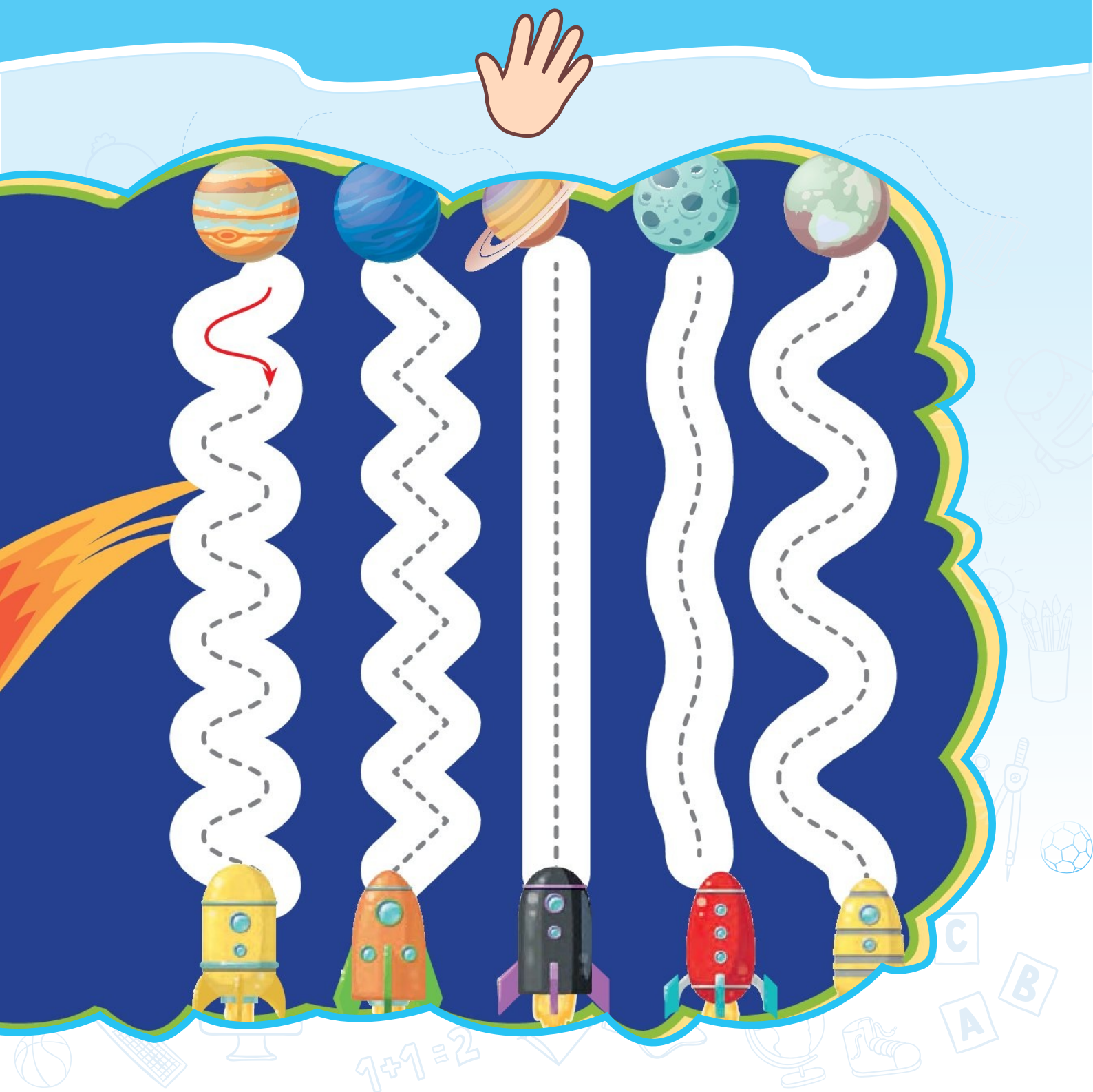
Saidga turli fasllar uchun kiyim to'plamlarini yig'ishga yordam bering. Kiyimlarini ko'rsating va ularning nomini ayting.

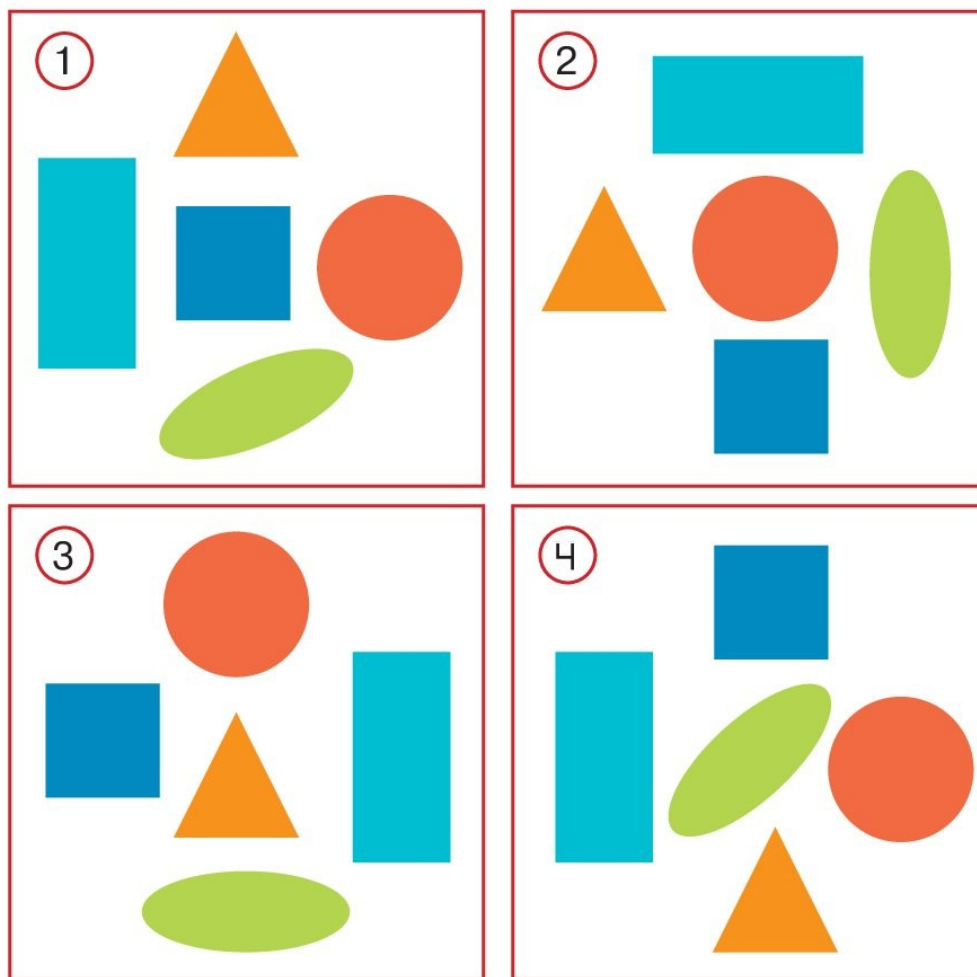
Raketalarining sayyoralarga etib borishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 22-betda, o'ng qo'lingiz bilan 23-betda chizing.

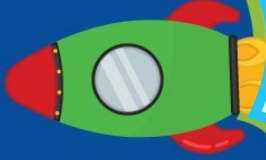
Siz yashayotgan sayyoraning nomi
nima?

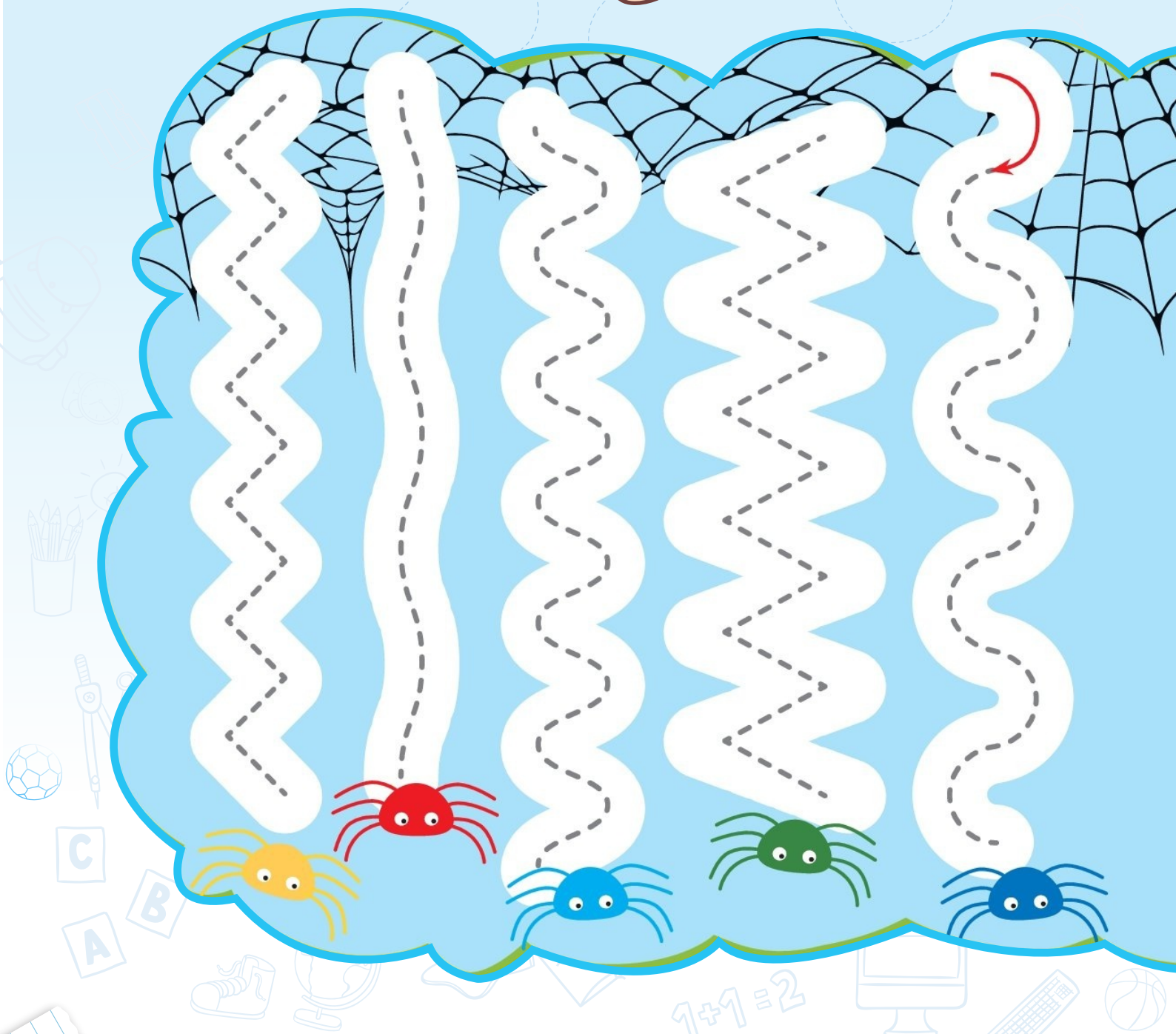
Aylana ovalning o'ng tomonida joylashgan katakni ko'rsating, kvadrat aylananing chap tomonida va oval ustida joylashgan. Qolgan ikkita katakda uchburchaklarning joylashishini tasvirlab bering.

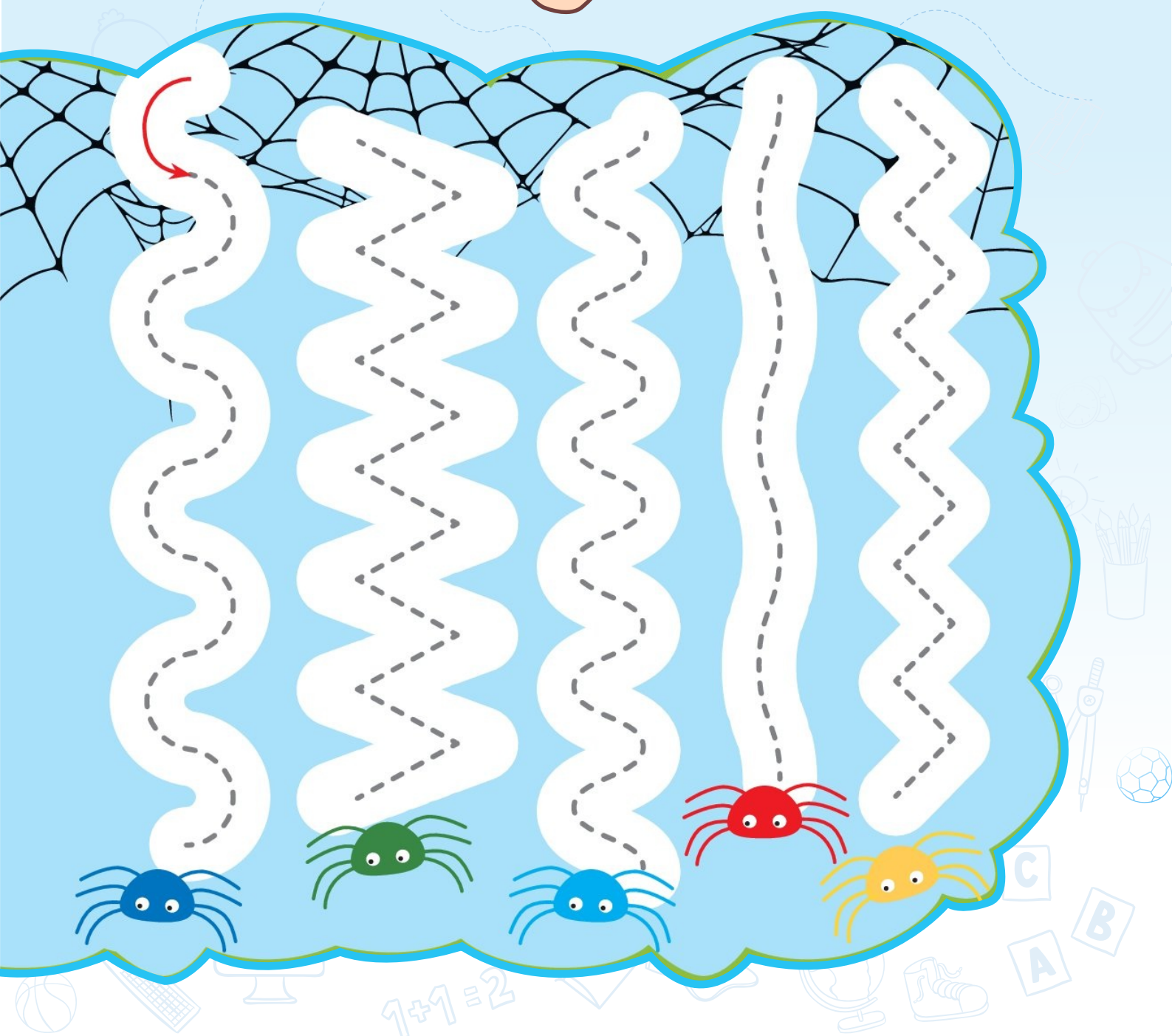
Fazogirga raketaga yetib borishiga yordam bering. Barmog'ingiz bilan uning yo'lini ko'rsating. Eslatma: siz faqat raqamlar to'g'ri yozilgan to'rtburchaklar bo'ylab yurishingiz mumkin.

↓	3	5	↓	↘	8		
2	4	↘	5	6	7	8	9
8	7	3	4	5	↓	4	↘
	1	2	2	8	3	↓	8
	0	5	3	7	5	2	↘

Ikki qo'l bilan bir vaqtning o'zida nuqtali
chiziqlar bo'ylab o'rgimchak to'rlarini ustidan
chizing. Chap qo'lingiz bilan 26-betda, o'ng
qo'lingiz bilan 27-betda chizing.

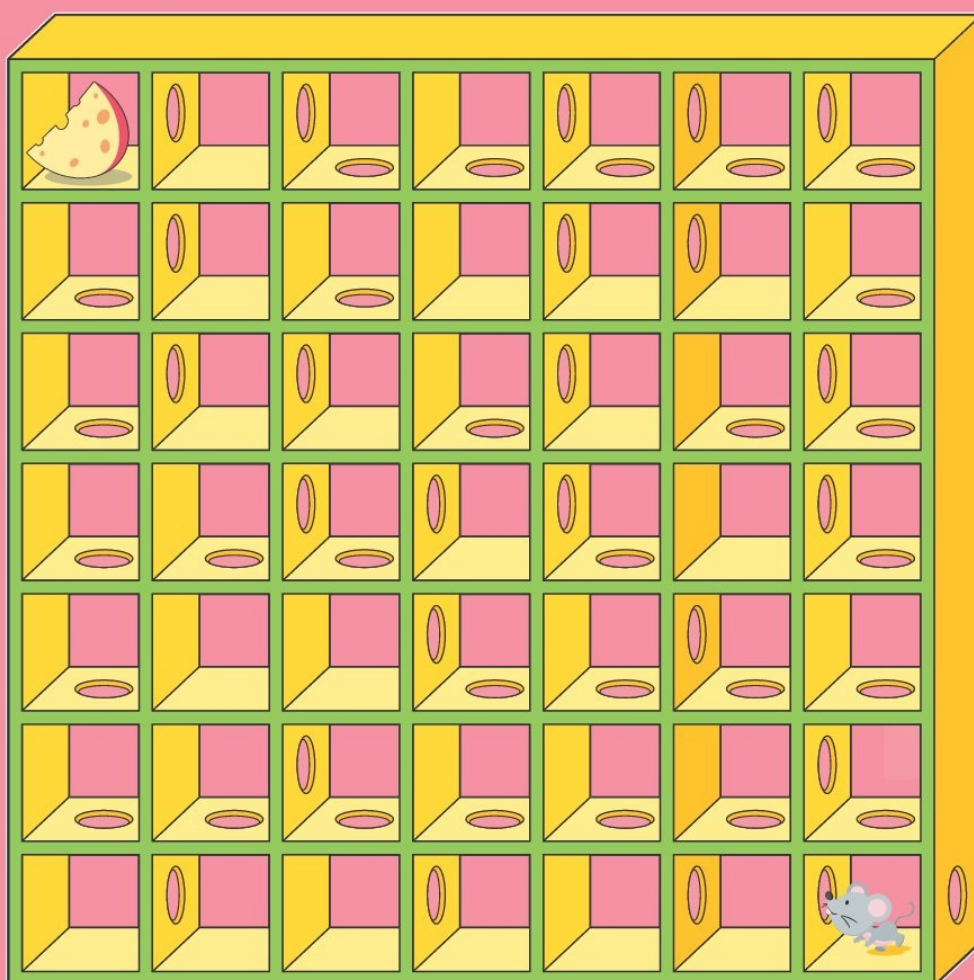
Har bir sahifada nechta o'rgimchak
ko'rsatilgan? Ikkala sahifada nechta?

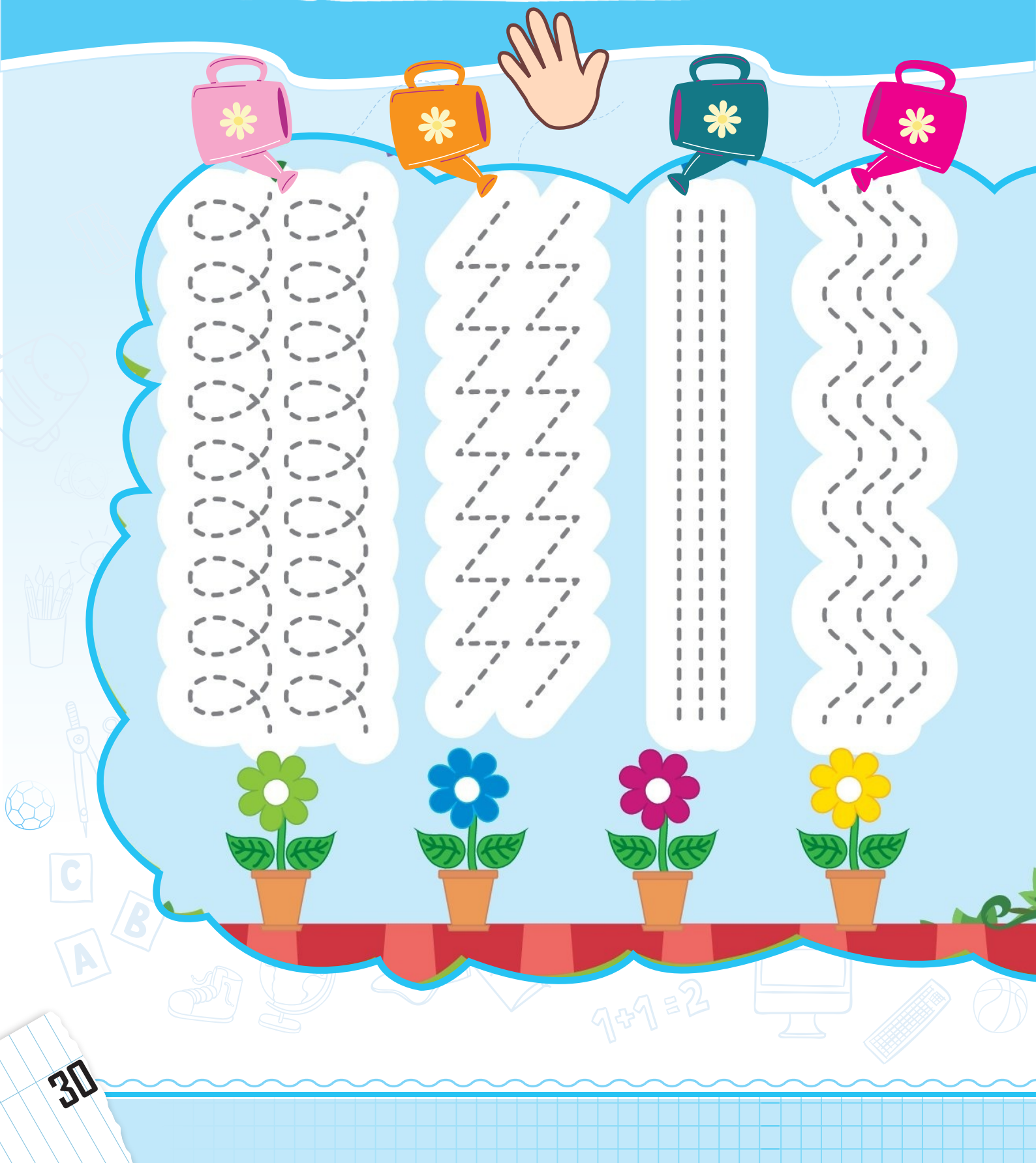
**Qaysi qush eng balandda joylashgan?
Qaysi biri eng pastda, qaysi biri daraxtning
o'rtasida joylashgan? Ko'k qush daraxt-
ning o'ng tomonida joylashgani rostmi?**

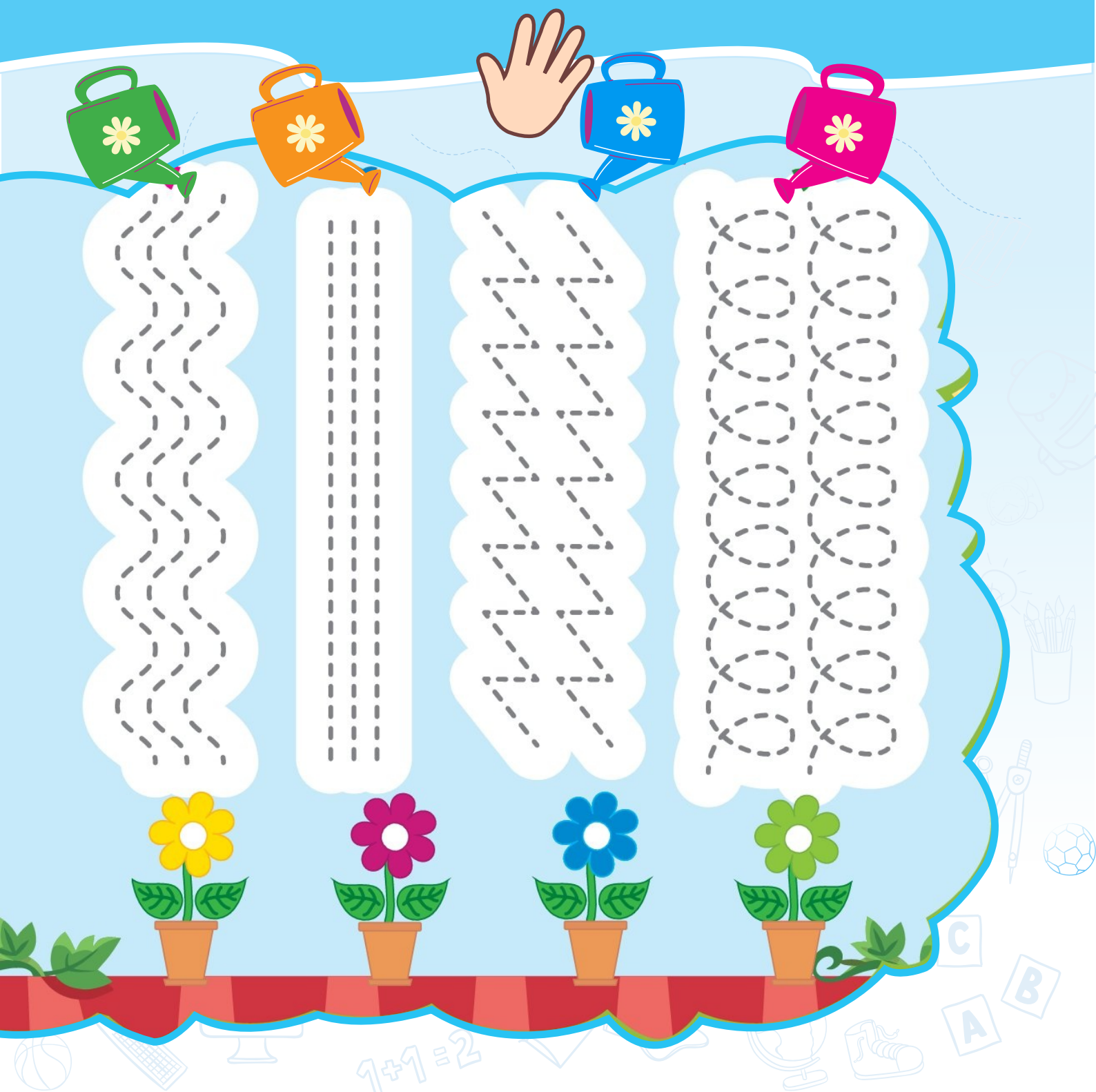
Sichqoncha pishloqgacha yetib borishiga yordam bering. Unga barmog'ingiz bilan yo'l ko'rsating.

Gullarni sug'orib oling. Bir vaqtning o'zida
ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan
chizing. Chap qo'lingiz bilan 30-betda, o'ng
qo'lingiz bilan 31-betda chizing.

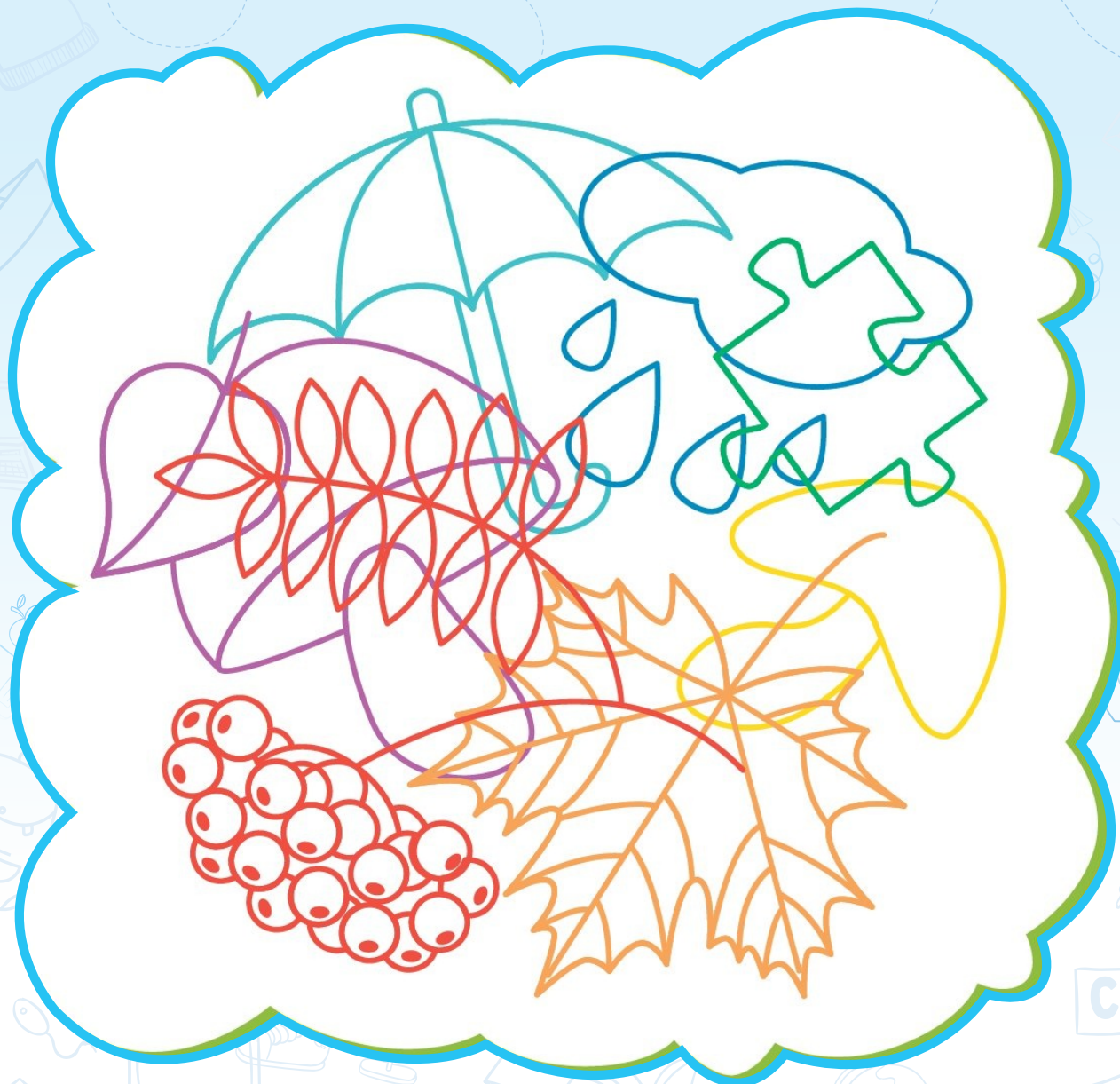
Kamalakning ranglarini eslab, shu ranglardagi o'simliklarni ko'rsating.

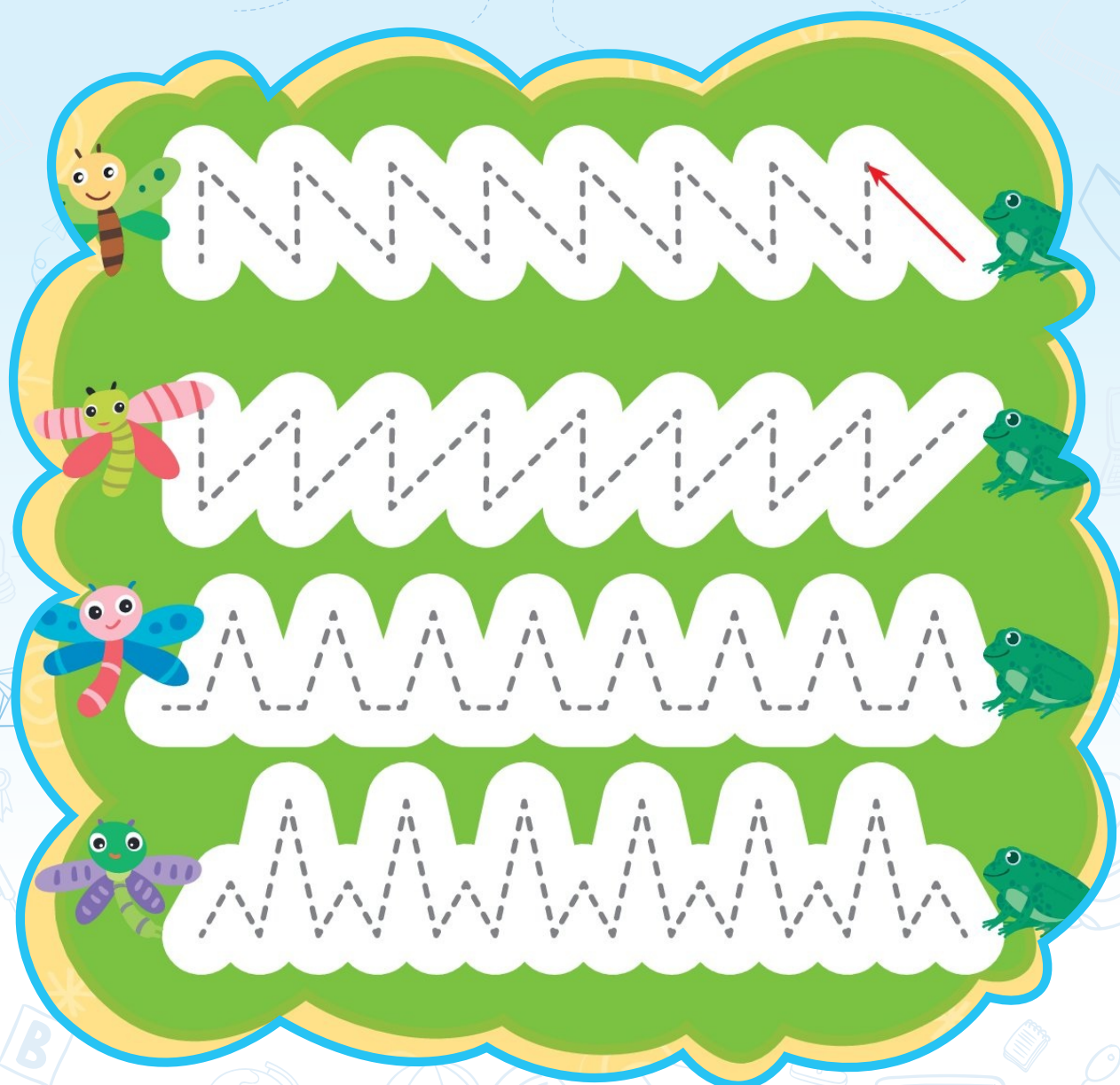
Daryo jonzotlarining qaysi biri o'ngga, chapga, tepaga suzyapdi? Tegirmon qaysi qirg'oqda joylashgan?

Rasmda nechta qo'ziqorinni ko'ryapsiz? Bu erda yana nimalar bor?

Qurbaqalarga ninachilarni tutishga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 34-betda, o'ng qo'lingiz bilan 35-betda chizing.

Avval chapga sakragan qurba-
qalarni, keyin esa o'ngga sakra-
ganlarni ko'rsating.

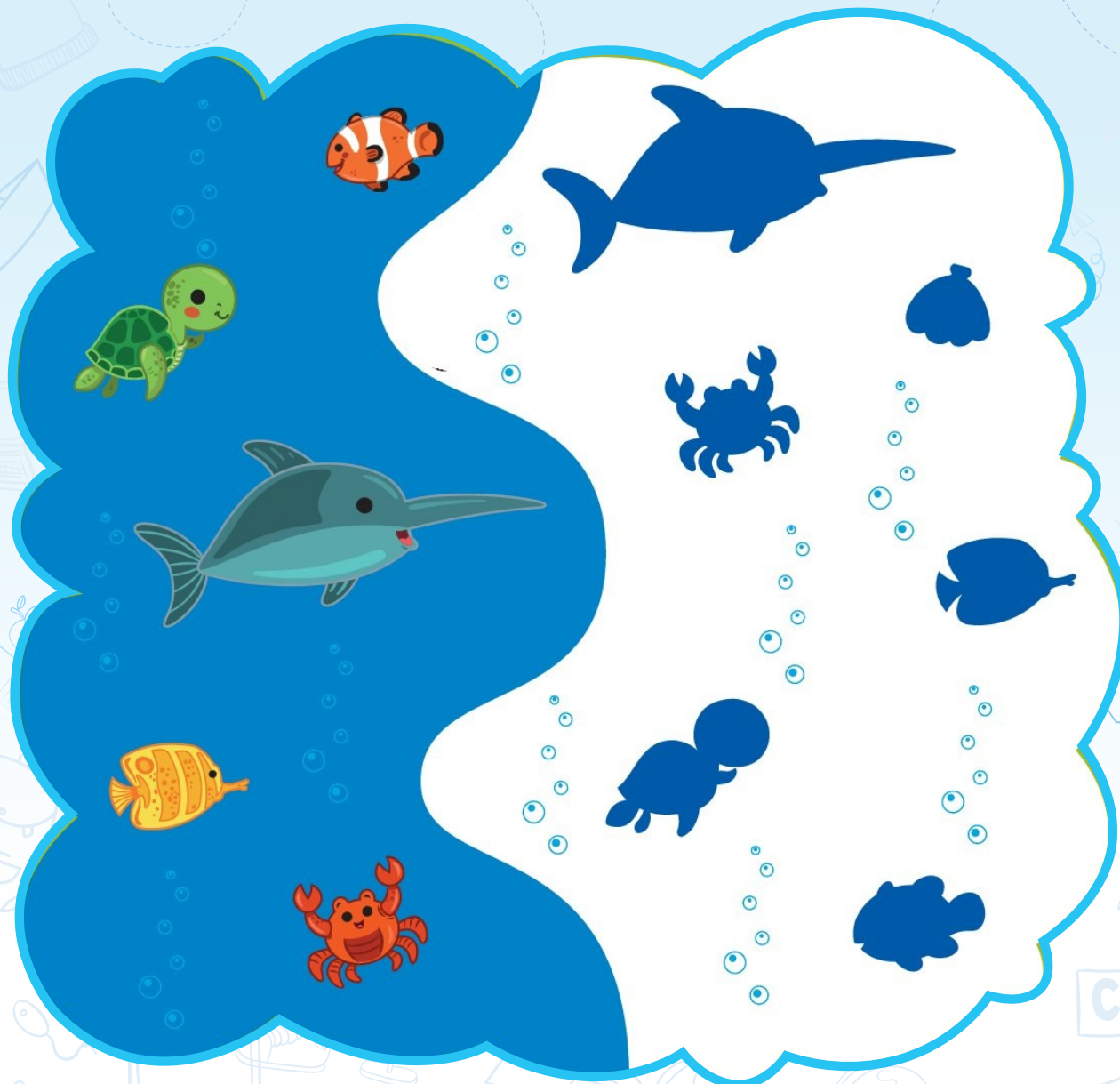

$$1+1=2$$

Qaysi dengiz jonzotlari g'avvosning TEPA,
PAST, O'NG va CHAP tomonida joylashgan?

Har bir dengiz jonivori uchun soya
toping. Qaysi soya ortiqcha? Sizning-
cha, u kimga tegishli bo'lishi mumkin?

Kengurularning bir-biri bilan uchrashishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 38-betda, o'ng qo'lingiz bilan 39-betda chizing.

Kenguru qanday sakrashini
ko'rsating.

$$1+1=2$$

**Rasmga yaxshilab qarang. Rasmdagi qaysi buyum nomi yozilmagan?
AYIQ, QOP, IDISH, BOSH KIYIM.**

Qaysi kabina eng balandda joylashgan? Qaysi kabina sariq va qizil orasida joylashgan? Binafsha va to'q sariq o'rtasida qaysi kabina joylashgan?

Toshbaqalarga chig'anoqlargacha suzib borishlariga yordam bering. Bir vaqtning o'zi-da ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar us-tidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 42-betda, o'ng qo'lingiz bilan 43-betda chizing.

Sizningcha, toshbaqalar faqat
dengizda yashaydimi?

Rassom qishki o'rmonni chizishni xohlagan edi. Lekin xatolar qilib qo'ydi. Rassom xatolarini ko'rsating.

Rasmda qanday harflarni ko'ryapsiz? Ularning bar biri uchun bittadan so'z toping.

M

K

N

T

B

Hasharotlarga o'simliklarga uchib borishlariga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 46-betda, o'ng qo'lingiz bilan 47-betda chizing.

Yilning qaysi davrida o'tloqda
hasharotlar ko'p bo'ladi?

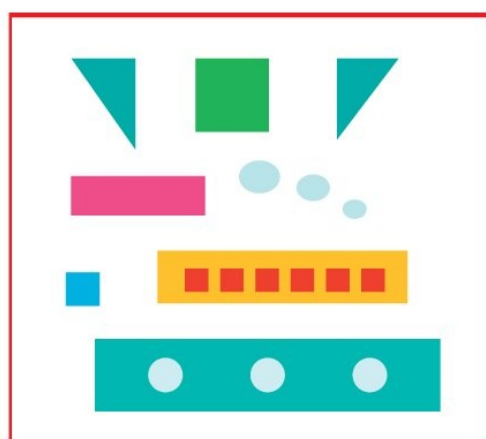
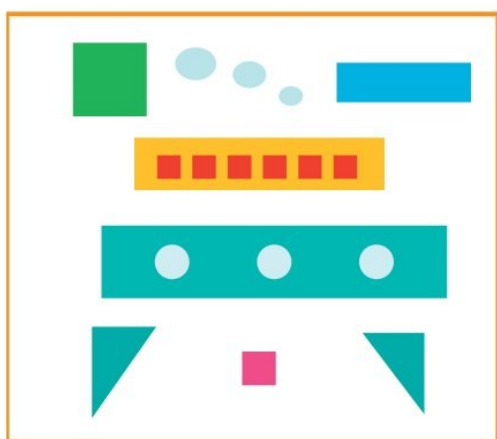
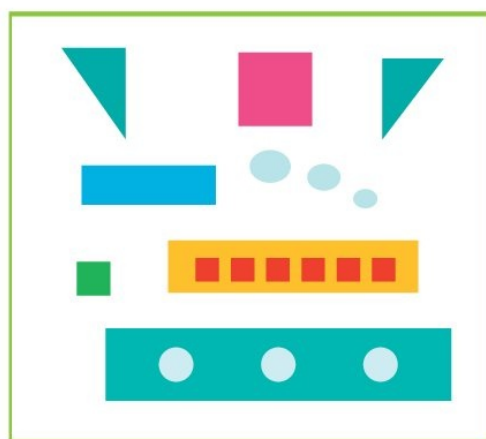
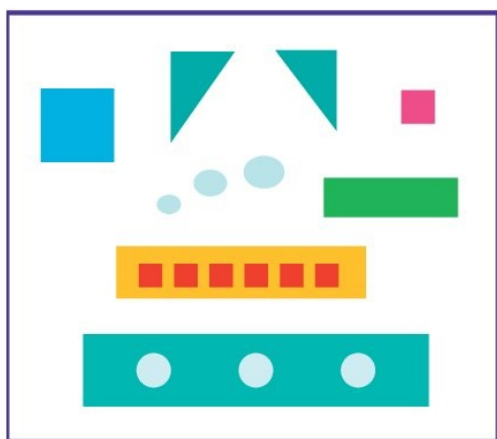
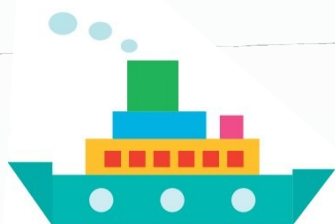
$$1+1=2$$

C

A

B

Kema qanday qismlardan iborat?
Tanlang, tegishli qismlarni to'plang.

Sabina o'ngdagi pastki tokchada, Ali chapdagi yuqori tokchada, Komila chap tomonda o'rta tokchada joylashgan niqobni kiyadi. Bolalar kimni tasvirlaydilar?

Sabina

Ali

Komila

Chumolilarga rezavor mevalarga borishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 50-betda, o'ng qo'lingiz bilan 51-betda chizing.

Rezavor mevalardan nimalar
tayyorlasa bo'ladi?

Soyabon ostida mushuklar yoki itlar
ko'proqmi? Yomg'irdan yana kim
yashiringan?

Qaysi soyabon yuqoriga, pastga,
o'ngga, chapga qaragan? Qanday soya-
bonlar ko'proq? Ochiq yoki yopiqmi?

Kuchukchalarga suyaklarini topishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan nuqtali chiziqlar ustidan chizing. Chap qo'lingiz bilan 54-betda, o'ng qo'lingiz bilan 55-betda chizing.

Yana qanday uy hayvonlarini
bilasiz?

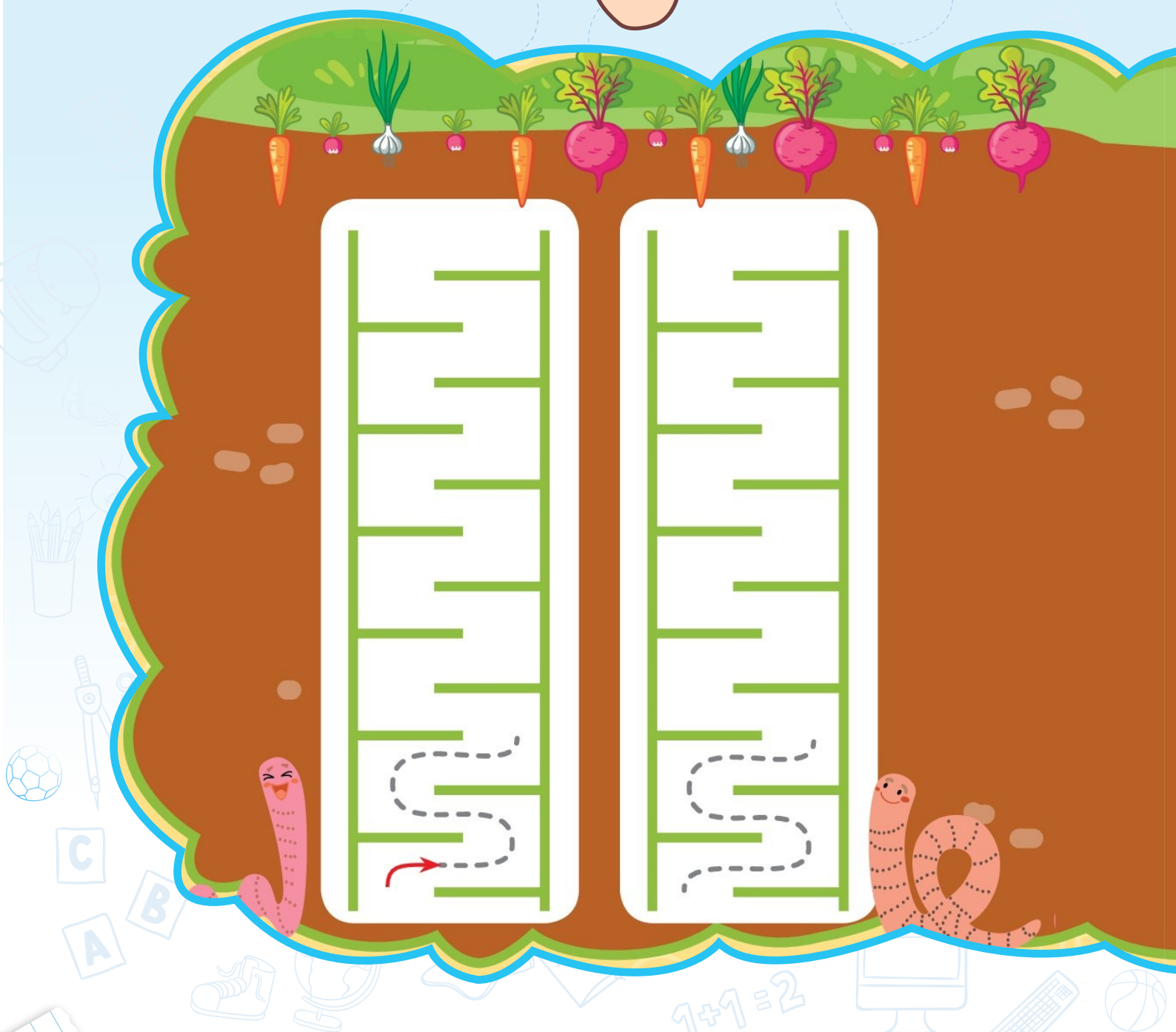
Har bir qatordagi narsalarda qanday umumiylik bor? U mumiy xususiyatlarini ayting.

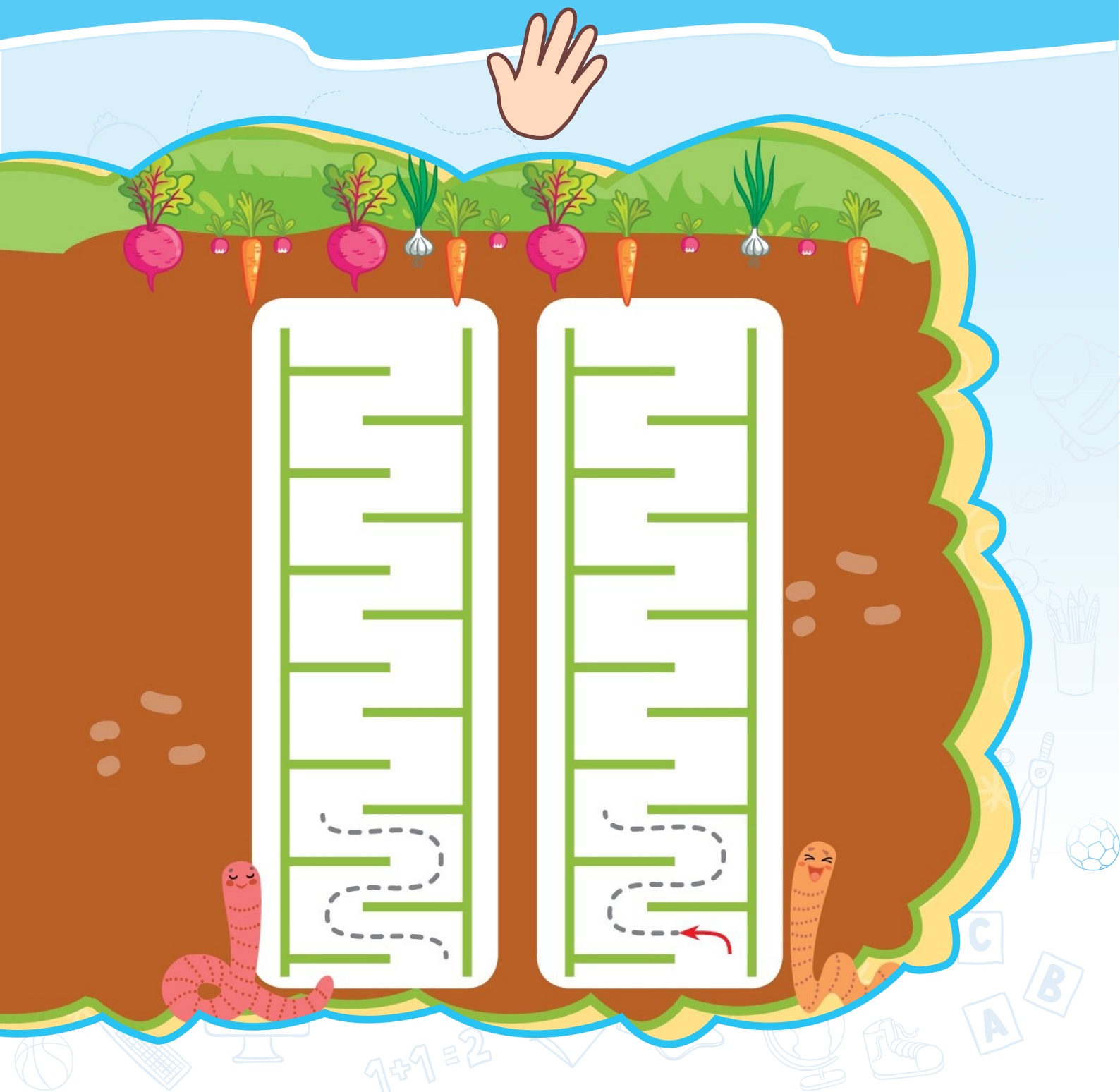
Sabina xonaning chap tomonida qanday narsalarni joylashtirgan? Xonaning o'ng tomonida nimalar bor?

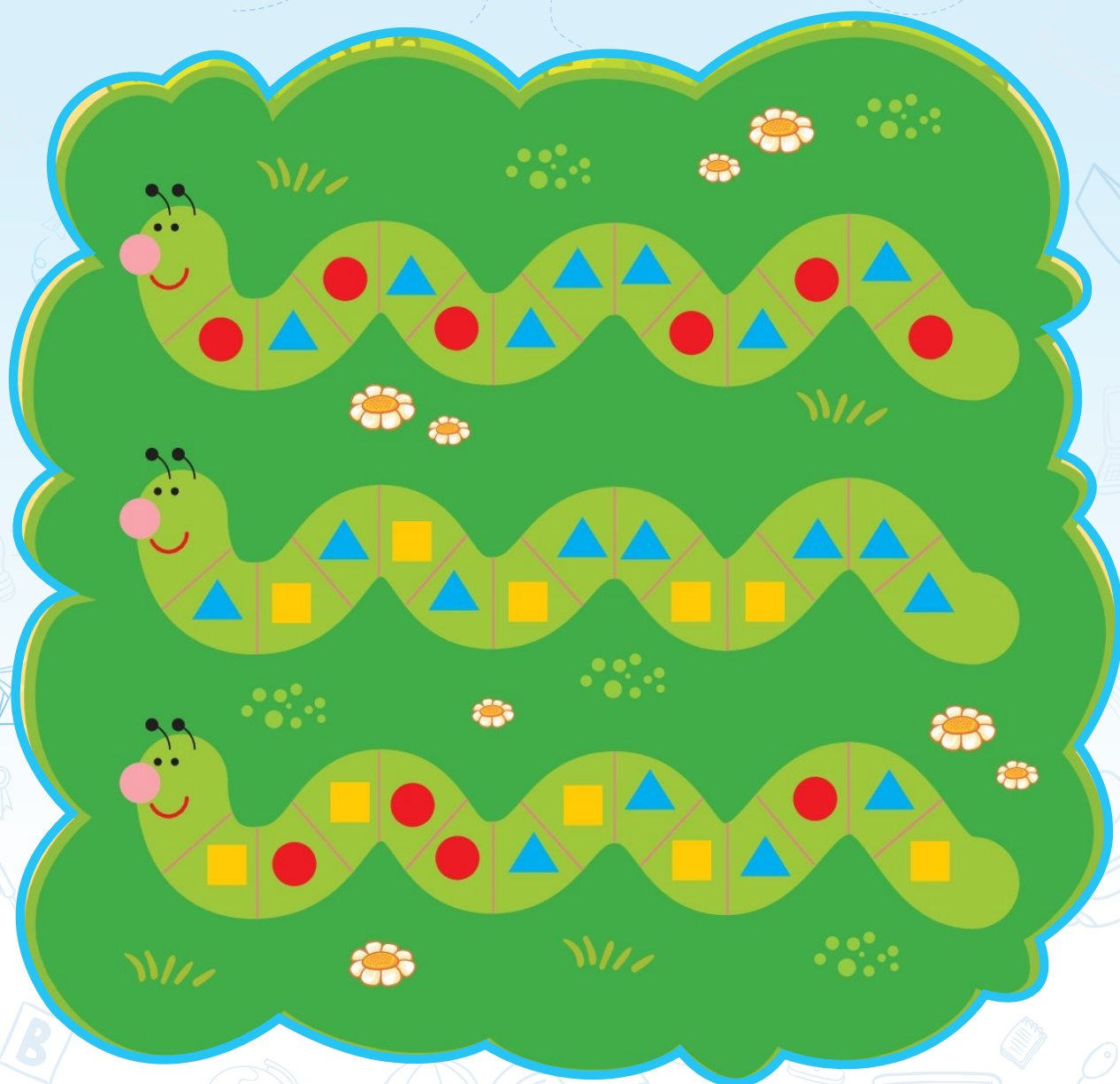
Qurtlarni sabzavotlargacha sudralib borishiga yordam bering. Bir vaqtning o'zida ikkala qo'lingiz bilan yo'l chizing. Chap qo'lingiz bilan 58-betda, o'ng qo'lingiz bilan 59-betda chizing .

Yilning qaysi vaqtida sabzavotlar
yig'ib olinadi?

Shartga ko'ra harakatlarni bajaring. Agar siz aylanani ko'rsangiz, o'ng qo'lingizni ko'taring. Uchburchak ko'rsangiz, chap oyog'ingizni uring. Kvadrat ko'rsangiz, qarsak chaling.

JAVOBLAR

5

8

— D—2

— G—3

— B—3

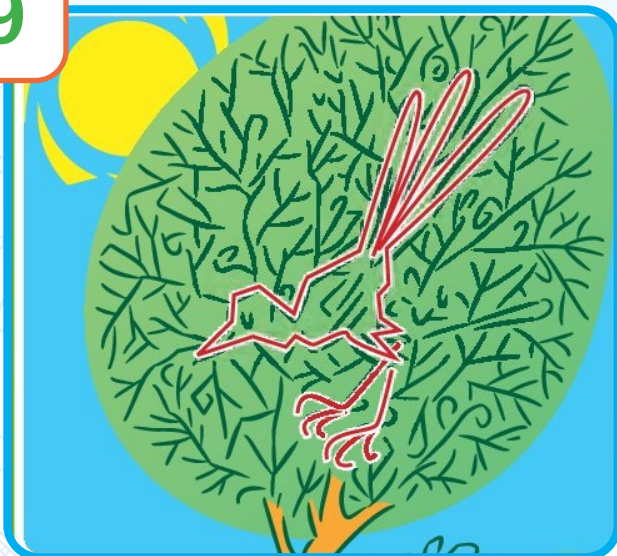

— B—4

— A—3

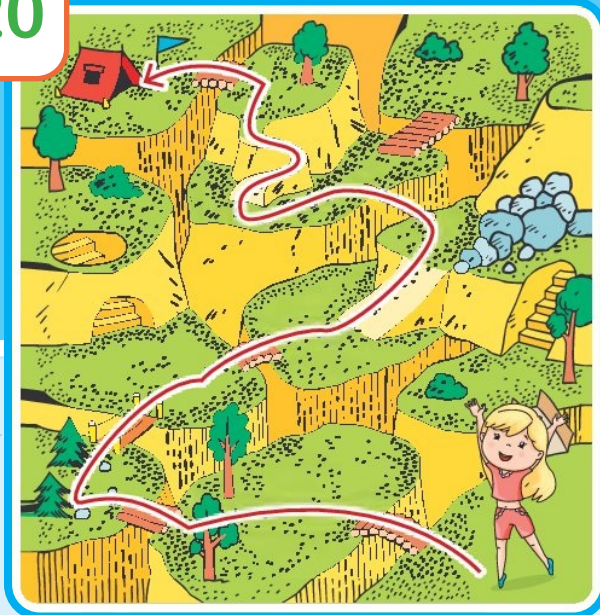
9

13

20

21

QISH

YOZ

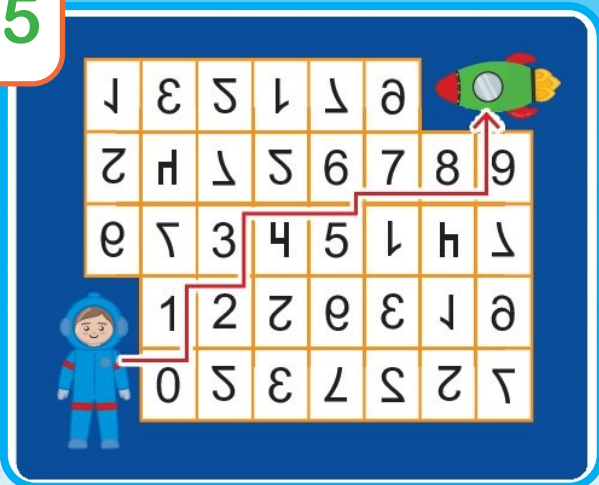
BAHOR

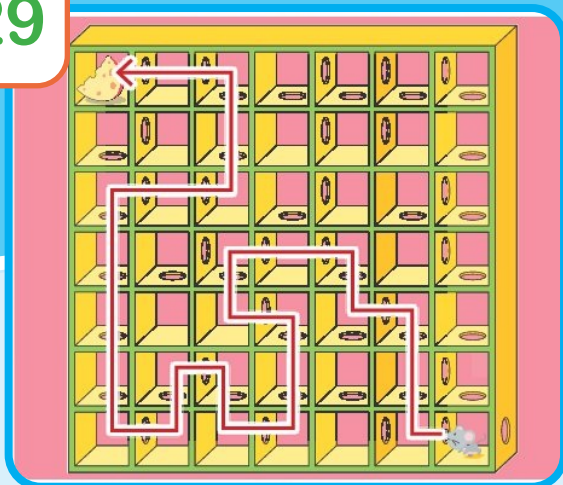
KUZ

25

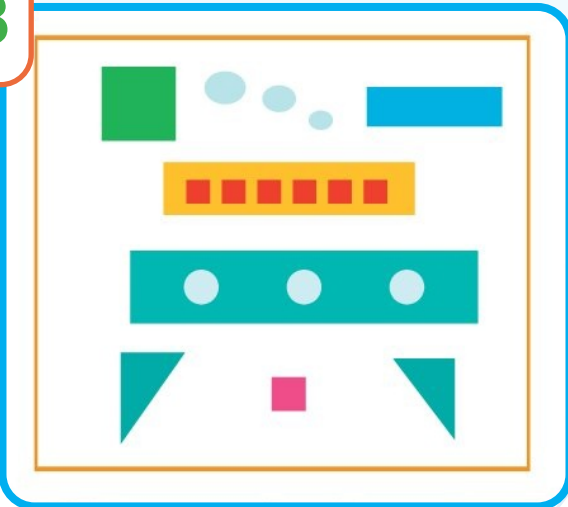
29

44

48

49

BOLANING QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRADI

NEYROPSIXOLOGIYA mashqlari orqali bolada diqqat, xotira, nutq va o'z-o'zini boshqarish kabi turli xil kognitiv hususiyatlarning rivojlanishiga yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi bolada ma'lumotni to'g'ri idrok etish, qayta ishlash, visual muvofiqlashtirishni yaxshilash uchun bu kitob bilan kuniga 15 daqiqa ishlash lozim. Bola ajoyib va xilma-xil vazifalarni katta qiziqish bilan bajaradi. Shu bilan birga mayda motorika rivojlanadi. Vazifalarni muntazam bajartib borish, bolaning kelajakda aqliy qobiliyatini rivojlantirish va maktab uchun kerakli ko'nikmalarning shakllanishiga sabab bo'ladi.

